

**Vrednovanje tijekom izrade
(ex-ante evaluacija)
„Strategije razvoja urbanog područja Varaždin za
razdoblje od 2021. do 2027. godine“**

– Sažetak Završnog izvješća –

9. lipnja 2023. godine

1. Sažetak

Izrada Strategije razvoja urbanog područja Varaždin za razdoblje od 2021. do 2027. godine (dalje u tekstu: SRUP) uređena je [Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske \(NN 147/14, 123/17, 118/18\)](#). S time u skladu, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije (u daljnjem tekstu: MRRFEU) je 14. ožujka 2019. godine donijelo Odluku kojom se grad Varaždin s okolnim područjem utvrđuje područjem za moguće proširenje provedbe mehanizma integriranih teritorijalnih ulaganja u financijskom razdoblju od 2021. – 2027. godine.

Dana 11. listopada 2021. godine Grad Varaždin dobio je mišljenje na konačni prijedlog obuhvata Grada Varaždina od Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, kako je [Konačni prijedlog obuhvata urbanog područja Varaždin](#) u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14, 123/17, 118/18) i Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027., verzija 2.0.

[Odluku o sastavu urbanog područja Varaždin](#) donijelo je Gradsko vijeće 20. listopada 2021. godine. Prema navedenoj Odluci u sastav urbanog područja Varaždin (UPVŽ) ulaze: Grad Varaždin, Grad Ludbreg, Grad Novi Marof, Grad Varaždinske Toplice te Općina Beretince, Općina Gornji Kneginec, Općina Jalžabet, Općina Martijanec, Općina Maruševac, Općina Petrijanec, Općina Sračinec, Općina Sveti Ilija, Općina Trnovec Bartolovečki, Općina Vidovec i Općina Vinica. Urbano područje Varaždin jedno je od najvećih u Republici Hrvatskoj, jer ima najveći broj mogućih JLS-ova koje su se smjele uključiti. Po donošenju Odluke, 25. listopada 2021. godine uslijedilo je potpisivanje [Sporazuma o suradnji tijekom izrade i provedbe Strategije razvoja urbanog područja Grada Varaždina za financijsko razdoblje 2021. – 2027.](#) između Grada Varaždina i svih JLS-ova iz UP Varaždin. Predmet ovog Sporazuma je suradnja na izradi i provedbi Strategije razvoja urbanoga područja za financijsko razdoblje 2021.-2027. Nositelj izrade SRUP-a je Grad Varaždin kao središte urbanoga područja Grada.

Posljedično, izrada SRUP-a pokrenuta je temeljem Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (Narodne novine, 147/14, 123/17, 118/18) i [Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske \(Narodne novine, 123/2017, 151/2022\)](#), [Odlukom o pokretanju postupka izrade Strategije razvoja urbanog područja Varaždin za razdoblje od 2021. do 2027. godine od 10. prosinca 2021. godine](#). Sukladno tome, cilj izrade SRUP-a je definiranje zajedničkih smjerova razvoja UPVŽ, predlaganje zajedničkih pravaca djelovanja te olakšavanje provedbe zajedničkih projekata urbanoga područja. SRUP će, između ostalog, sadržavati koji projekti se planiraju provoditi kroz ITU mehanizam za UP Varaždin u dogovoru sa svim JLS-ima koji su u sastavu UP Varaždin.

U skladu s pravilima i sustavom strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj, Strategija razvoja urbanog područja Varaždin za razdoblje od 2021. do 2027. godine podložna je provedbi postupaka vrednovanja. Provedba postupaka vrednovanja akata strateškog planiranja obveza je propisana [Zakonom o regionalnom razvoju Republike Hrvatske \(Narodne novine, 147/2014, 123/2017, 118/2018\)](#), [Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske \(Narodne novine, 123/2017, 151/2022\)](#) i [Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027., verzija 2.0](#) s Dodacima MRRFEU od 12. srpnja 2021. godine, stoga je strateški dokument „Strategija razvoja urbanog područja Varaždin za razdoblje od 2021. do 2027. godine“ podvrgnut postupku vrednovanja, odnosno neovisnoj usporedbi i ocjeni SRUP-a. Sukladno [Pravilniku o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja \(Narodne novine, 121/2015\)](#) i [Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja \(Narodne novine, 66/2019\)](#) te [Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 44/2023\)](#), Grad Varaždin je

pokrenuo postupak vrednovanja temeljem [Odluke o početku postupka prethodnog vrednovanja Strategije razvoja urbanog područja Varaždin za razdoblje od 2021. do 2027. godine](#), sukladno planu vrednovanja „Strategije razvoja urbanog područja Varaždin za razdoblje od 2021. do 2027. godine“ (dalje u tekstu: plan vrednovanja). Sukladno predmetnoj Odluci i planu vrednovanja, utvrđen je sljedeći plan vrednovanja Strategije razvoja urbanog područja Varaždin za razdoblje od 2021. do 2027. godine:

- 1) Vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje) odnosno *ex-ante* vrednovanje;
- 2) Vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) odnosno *interim* vrednovanje;
- 3) Vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje) odnosno *ex-post* vrednovanje.

Prethodno vrednovanje učestali je i interaktivni proces koji se vrši istovremeno uz pripremu SRUP-a, tijekom kojeg se pregledavaju i ocjenjuju nacrti SRUP-a istovremeno dok ih priprema tim za izradu SRUP-a, zatim daje mišljenje tijekom izrade SRUP-a i preporuke tijekom cijelog postupka strateškog planiranja i njegovog vrednovanja, a s druge strane tim za izradu SRUP-a razmatra dobivene preporuke i koristi ih kako bi poboljšao nacrt SRUP-a do izrade konačnog akta.

Prethodno vrednovanje odnosno vrednovanje tijekom izrade, provelo se tijekom svih faza izrade SRUP-a, kako slijedi:

- 1. privremeno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom izrade SRUP-a
- 2. privremeno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom izrade SRUP-a
- Završno izvješće o provedenom vrednovanju tijekom izrade SRUP-a.

Prva faza vrednovanja tijekom izrade SRUP-a izvršena je dana 18. svibnja 2022. godine, isporukom 1. privremenog izvješća. Izrada 1. privremenog izvješća i procjene kompletnosti osnovne i SWOT analize SRUP-a uključivala je ocjenu izrađene SWOT analize na razini UPVŽ uključujući i stručni osvrt na cjelokupnu analizu stanja izrađenu u okviru analize stanja za izradu SRUP-a, a na temelju dostavljenih dokumenata.

Druga faza vrednovanja tijekom izrade SRUP-a izvršena je dana 25. listopada 2022. godine, isporukom 2. privremenog izvješća. Izrada 2. privremenog izvješća o vrednovanju SRUP-a odnosilo se na analizu vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera, odabira strateških projekata, analizu predloženih indikatora, kvalitetu predloženih implementacijskih procedura, kao i analizu partnerskih procesa te koherentnost strategije s nadređenim strateškim dokumentima. To je uključivalo ocjenu vizije SRUP-a, strateških ciljeva, prioriteta i mjera, odabira strateških projekata, predloženih indikatora, kvalitete predloženih implementacijskih procedura, partnerskih procesa te koherentnosti strategije s nadređenim strateškim dokumentima, a na temelju dostavljenih dokumenata.

Nakon izrade 1. privremenog izvješća i 2. privremenog izvješća, projektni zadatak uključivao je provedbu treće i posljednje faze vrednovanja tijekom izrade SRUP-a, koja je uključivala izradu Završnog izvješća na temelju Konačnog nacrta Strategije razvoja urbanog područja Varaždin za razdoblje od 2021. do 2027. godine s detaljnim opisom posla i konačnom ocjenom koja se uvrštava u sadržaj SRUP strukturirano, na temelju detaljnog opisa nalaza, zaključaka i preporuka. Dana 1. lipnja 2023. godine izrađeno je i isporučeno Naručitelju Završno izvješće o provedbi vrednovanja tijekom izrade SRUP-a. Završno izvješće temelji se na Konačnom nacrtu Strategije razvoja urbanog područja Varaždin za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Metodologija korištena za vrednovanje tijekom izrade (prethodno vrednovanje) Plana te za izradu 1. privremenog izvješća, 2. privremenog izvješća te Završnog izvješća sukladno projektnom zadatku, definirana je i usklađena s pravilima strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj, odnosno s propisima [Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske \(Narodne novine, 147/2014, 123/2017, 118/2018\)](#), [Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske \(Narodne novine,](#)

[123/2017, 151/2022](#)), [Smjernica za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. – 2027., verzija 2.0](#) s Dodacima MRRFEU od 12. srpnja 2021. godine, [Pravilnika o postupku i metodologiji vrednovanja politike regionalnog razvoja \(Narodne novine, 121/2015\)](#), [Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja \(Narodne novine, 66/2019\)](#) i [Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 44/2023\)](#).

Najvažniji nalazi vrednovanja, zaključci, preporuke i pouke su kako slijedi.

Preporuke proizašle iz prethodnih faza vrednovanja su uvažene. Sukladno rezultatima prethodnih izvješća u postupku vrednovanja SRUP-a, a u odnosu na primijenjene kriterije vrednovanja, zaključci uključuju sljedeće:

- **Važnost (relevantnost).** Ciljevi i prioriteti SRUP-a utemeljeni su na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima UPVŽ, odnosno ciljevi su opravdani u odnosu na potrebe.
- **Usklađenost (koherentnost).** U SRUP-u su prisutne unutarnja i vanjska usklađenost. Intervencijska logika SRUP-a - odabrani prioriteti, posebni ciljevi i mjere SRUP-a komplementarni su i povezani, SRUP je u skladu s relevantnim nacionalnim dokumentima. Vanjska usklađenost SRUP-a osigurana je usklađenošću između ciljeva SRUP-a s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane. Unutarnja usklađenost osigurana je usklađenošću ciljeva SRUP-a, te usklađenošću unutarnje povezanosti u odnosu na hijerarhiju ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva.
- **Učinkovitost (efikasnost).** Očekuje se postizanje željenog rezultata SRUP-a s minimalnim troškovima, odnosno postizanje najboljeg rezultata za danu razinu resursa.
- **Djelotvornost (efektivnost, opravdanost).** Očekuje se da će se ciljevi SRUP-a ostvariti.
- **Učinak.** Očekuje se da će krajnji utjecaj provedbe SRUP-a imati značajne pozitivne i planirane srednjoročne i dugoročne promjene (u društvu, sustavima ili normama te utjecaj na dobrobit ljudi, ljudska prava, ravnopravnost spolova i okoliš) šireg opsega od onih koji su već obuhvaćeni kriterijem učinkovitosti.
- **Održivost.** U velikoj mjeri je izgledno da će učinci SRUP-a trajati nakon što on završi, odnosno da su rezultati SRUP-a, uključujući i institucionalne promjene u UPVŽ, trajni te će isti i biti trajni.
- **Dosljednost (konzistentnost).** U SRUP-u su prisutne jasnoća i pridržavanje ciljeva i prioriteta u odnosu na viziju politike.
- **Komplementarnost.** Intervencija SRUP-a u visokoj mjeri podržava druge javne politike.
- **Jednakost.** Učinci SRUP-a su ravnopravno raspoređeni u odnosu na različite dionike, regije, rodnu pripadnost i slično.

Sukladno odgovorima na sva pitanja vrednovanja, vrednovanju nalaza i analizi podataka, zaključci i pouke postupka vrednovanja se prikazuju u nastavku.

Važnu ulogu u izradi SRUP Varaždin imao je i kontinuirani participativni pristup, uslijed kojeg su svi ključni dionici sudjelovali u radu i doprinijeli izradi SRUP Varaždin na način da isti bude prikladan za rješavanje izazova s kojima se susreće UP Varaždin te da definirani pokazatelji održavaju društveno-ekonomsku situaciju i ekološke aspekte i pokazuju relevantne informacije, ali i da SRUP ima pozitivne utjecaje na društvene, ekološke i gospodarske potrebe

Pri analizi stanja i izradi cijelog SRUP-a vodilo se računa da isti sadrže podatke iz europskih i nacionalnih statistika te raznih istraživanja, kao i da svi korišteni podaci sadrže navod o izvoru, kao i da su podaci analizirani na nekoliko prostorno-administrativnih razina, odnosno da deskriptivna analiza obuhvaća

cijelo područje SRUP-a, a da su se za usporedbu koristili podaci na razini županije, na nacionalnoj razini te u usporedbi s EU regijama, stavljajući specifične podatke UP Varaždin u širi (nacionalni i međunarodni) kontekst. Analiza stanja je iscrpna i dovršena, a SWOT analiza je metodološki usklađena s analizom stanja i dovršena. Pri izradi SRUP Varaždin vodilo se računa o uvjetima Smjernica za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027., Verzija 2.0 te intervencijskoj logici, odnosno da intervencijska logika SRUP Varaždin kao akta strateškog planiranja bude implementirana i osigurana na metodološki ispravan i učinkovit način. Kako bi se osigurala intervencijska logika SRUP Varaždin, vodilo se računa o tome da cjeloviti SRUP Varaždin bude utemeljen na analizi stanja te rezultatima i zaključcima koji su proizašli iz analize stanja UP Varaždin.

Intervencijska logika podrazumijeva da posebni ciljevi moraju proizaći iz analize stanja i njezinih zaključaka, kao i iz srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala te prioriteta utemeljenih na rezultatima i zaključcima analize stanja. Posebni ciljevi moraju povezani s razvojnim potrebama i potencijalima odgovarajućih upravnih područja javnih politika kojima se ostvaruje provedba odgovarajućeg strateškog cilja iz hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja (NRS, sektorska ili višesektorska strategija), ali i svi odabrani pokazatelji ishoda moraju doprinositi ostvarenju ciljne vrijednosti pokazatelja učinka iz hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja (NRS, sektorska ili višesektorska strategija). Na taj način, ali i kroz kvalitetnu i metodološki ispravnu definiciju i razradu mjera, osigurava se da se posebni ciljevi mogu postići u provedbi SRUP Varaždin te da identificirani plan provedbe SRUP-a Varaždin/baza projekata bude definiran u skladu sa SRUP-om Varaždin. Za svaki pojedini posebni cilj potrebno je odabrati najviše tri (3) pokazatelja ishoda iz Biblioteke pokazatelja koji omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja, vodeći računa da pokazatelj ishoda doprinosi ostvarenju ciljne vrijednosti pokazatelja učinka iz hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja (NRS, sektorska ili višesektorska strategija). Pokazatelji trebaju biti definirani korištenjem participativnog pristupa i intervencijske logike, vodeći računa da održavaju društveno-ekonomsku situaciju i ekološke aspekte i pokazuju relevantne informacije. Potrebno je bilo voditi računa o tome da ciljne vrijednosti pokazatelja budu definirane realistično te da reflektiraju planirani plan provedbe SRUP-a Varaždin, bazu projekata i financijske resurse koje UP Varaždin može privući, odražavajući pritom društveno-ekonomsku situaciju i ekološke aspekte i pokazuju relevantne informacije. Navedeno će biti osigurano na način da su u izradi analize stanja i cjelovitog SRUP Varaždin korišteni relevantni i referentni statistički izvori i podaci na svim razinama, različite metodologije i vrste istraživanja, kvalitativni i kvantitativni podaci koji su prikupljeni iz raznih relevantnih izvora, uključujući i primarno istraživanje upitnikom, na radionicama/fokus grupama odnosno rad s Radnim skupinama/Partnerskim vijećem/Koordinacijskim vijećem, kao i sekundarno istraživanje, uključujući i upite prema različitim javnim tijelima i tijelima s javnim ovlastima, provođenje upitnika među predstavnicima jedinica lokalne samouprave koje čine UPVŽ s ciljem prikupljanja podataka nedostupnih putem prethodno provedenih istraživanja i prikupljanja primarnih podataka o njihovim potrebama, prednostima i nedostacima unutar urbanog područja. Također, pokazatelje je potrebno definirati koristeći SMART metodologiju, odnosno na način da su konkretni (eng. *specific*), mjerljivi (eng. *measurable*), ostvarivi (eng. *achievable*) te realni (eng. *realistic*) i vremenski određeni (eng. *time-bound*), a kako bi se koristeći spomenutu metodologiju osiguralo da se na optimalan i učinkovit način vodi proces donošenja odluka, ali i da se osigura fokus pri njihovom kasnijem praćenju i vrednovanju. Koristeći navedeni pristup, predloženi pokazatelji su relevantni i jasni.

Korištenjem participativnog pristupa, slijedeći opisanu metodologiju intervencijske logike akta strateškog planiranja, osiguravajući metodološku i sadržajnu ujednačenost vizije, prioriteta, ciljeva, mjera i aktivnosti te slijedeći Smjernice za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027., osiguralo se da:

- SRUP Varaždin bude prikladan za rješavanje izazova s kojima se susreće UP Varaždin

- SRUP Varaždin bude dosljedan i dobro definiran
- SRUP Varaždin bude relevantan i u skladu s potrebama prepoznatim u analizi stanja
- Ciljevi, prioriteti i mjere budu dobro formulirani, jasni i logički povezani
- Bude visoko vjerojatno da će se postići ciljevi
- Prioriteti i mjere budu povezani i da se nadopunjuju uzajamno
- Identificirani plan provedbe SRUP-a Varaždin/baza projekata bude definiran u skladu sa SRUP-om Varaždin
- SRUP Varaždin pozitivno utječe na društvene, ekološke i gospodarske potrebe
- SRUP Varaždin bude dosljedan u odnosu na relevantne sektorske/strateške dokumente na nacionalnoj, regionalnoj i županijskoj razini te na razini EU, ali i usklađen s nadređenim strateškim dokumentima
- Predloženi pokazatelji budu relevantni i jasni
- Provedba projekata doprinese pokazateljima
- Kvantificirane ciljne vrijednosti pokazatelja budu realistične (uzimajući u obzir planirani plan provedbe SRUP-a Varaždin/bazu projekata i financijske resurse koje UP Varaždin realno može privući)
- Projekti budu provedivi u navedenom roku i definirani na način da doprinose pokazateljima SRUP Varaždin
- Planirane mjere i projekti kojima se promiče održivi razvoj budu adekvatne
- Korišteni pokazatelji koji održavaju društveno-ekonomsku situaciju i ekološke aspekte i pokazuju relevantne informacije udovoljavaju Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027., i kvalitetno održavaju društveno-ekonomsku situaciju i ekološke aspekte te pokazuju relevantne informacije
- Odabrani pokretači razvoja UP Varaždin udovoljavaju Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027., kvalitetno odražavaju identificirane izazove, analizu stanja te razvojne potrebe i potencijale UP Varaždin
- Mjerljivi pokazatelji udovoljavaju Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027.
- Rangiranje rizika i prioriteta udovoljava Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027.
- Financijsko upravljanje te akcijski plan provedbe SRUP-a Varaždin udovoljavaju Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027.
- Komunikacijska strategija i komunikacijski plan SRUP-a Varaždin udovoljavaju Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027.

Zaključne preporuke i pouke uključuju:

- Usklađivanje dokumenta i svih elemenata sa svim komentarima Naručitelja, kroz cijeli dokument
- Usklađivanje s metodologijom i pravilima strateškog planiranja
- Usklađivanje s metodologijom intervencijske logike akta strateškog planiranja
- Usklađivanje sa Smjernicama za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027.
- Osiguravanje tehničke, sadržajne, metodološke i strateške ujednačenosti vizije, prioriteta, ciljeva, mjera, aktivnosti i pokazatelja te svih elemenata dokumenta, uz primjenu SMART metodologije.